Ч. 239 (11.589). Львів, субота 26. жовтня 1929. Рік XLVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. шадн. 143.372. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 5·00 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

На буденні теми.

Львів, 25. жовтня 1929.

Велика світова війна причинилася в великій мірі до розвитку летунства. А летунство в свою чергу набрало в тім часі багато досвіду і поробило багато таких спостережень, що стали в життю та науці просто революційними. Одною з таких революцій летунства є ствердження факту, що в воздусі бувають декуди т. зв. воздушні порожнечі. Є це такі простори в атмосфері, в яких незвичайно мало воздуху, наслідком чого він такий рідкий, що коли туди попаде літак, то летун тратить над ним усяку владу. Літак відразу опадає, а й з летуном кепсько, бо легені починають реагувати на ту т. зв. воздушну порожнечу. Рятунком для літака і летуна є попасти чимскорше в нормальну атмосферу.

Цей образ може стати символом нашого життя, в якому українська публіцистика, що має за завдання реагувати на всі як додатні так і відємні прояви нашого життя, дуже часто впадає по дорозі теж у свого роду порожнечу. Це значить, що в практиці буденного життя помічає такі факти, супроти яких вона нераз безрадна. Писати про них важко і ніяково, а переочити їх годі. Словом історія така як у тих воздушних порожнечах, де летун тратить силу над регуляцією мотору. Український публіцист у численних випадках теж тратить свободу рухів, тратить силу належного оцінювання проявів життя.

Але годі, публіцистика на те й є, щоби боротися з аномаліями, щоби протиставитись злому, щоби стояти на сторожі громадської гідности, словом, щоби регулювати та вирівнювати бурхливий потік нашого громадського життя і тим самим зберігати ті цінности, над якими, буває, це життя хотілоб перейти до порядку.

Нині хочемо спинитись на одній тільки відємній рисі нашого столичного життя, бо пишемо про Львів, рисі, яка, залежно від того, з якого становища до неї підходити, може мати всякий і громадський і національно-етичний і наскрізь політичний характер. Щож це за справа — спитаєте?

Справа це в нашому столичному житті буденна, але попри те незвичайно важна, бо має і мусить мати немале національно-виховуюче значіння. Коли це пишемо, маємо на думці відомий і актуальний у нас, а до того сакраментальний клич: „свій до свого“. Недавно, бо перед кількома днями писали ми на цю тему на томуж місці. Тоді ствердили ми з приємністю, що цей клич находить нині в нашому життю чимраз більше своє практичне приноровлення, що без сумніву є додатним явищем. Але! Але це приноровлення не всюди однакове. Та для прикладу говорім конкретно. Літом цього року відкрив при вул. Руській снідалкову кімнату і їдальню п. н. „Говерля“ український ресторатор. Осінню ц. р. урухомили три українці ресторан і каварню в Нар. Гостинниці. І щож діється? Діється те, що оба ті підприємства нидіють, ледви животіють. Українська клієнтеля чомусь їх оминає. В яку пору ви не заглянулиб до каварні чи до ресторану Народньої Гостинниці, все застанете там пустку. А будьж уже навіть у „Ділі“ проголошувані свого часу протести проти того, що попередній відпаємець каварні та ресторану (чужинець) переміняв їх у прибіжище для авантюристів та грачів і що тим позбавив українську громаду свого ресторану і каварні. Тепер обставини змінилися, і каварня і ресторан у руках українців. Чомуж туди мало хто заходить? Хтож тоді буде підтримувати українських підприємців?

Зайшов до нашої редакції один видатний громадянин з провінції і каже: чому на ту тему нічого не пишете, чому воно так діється, що в Ринку оба два жидівські снідалкові льокалі все переповнені українськими гістьми, тоді коли „Говерлі“ та в „Гостинниці“ порожно? Чому ви пишете нам все про необхідність реалізації клича: „свій до свого“, коли тут на очах усіх, переважно ті, що працюють по українських установах, ті, які перші обовязані цей клич переводити в життя в інтересі своїх-же установ, в інтересі послідовности у своїх вчинках, а далі з національно-педагогічних та інших мотивів, оминають „Говерлю“ і „Гостинницю“, а таки добре і постійно підтримують чужі, переважно жидівські підприємства. Чому тепер стрінете багатьох українців і то видних, в усяких чужих львівських каварнях і ранком і вечером, а не найдете майже нікого у своїй каварні? Чомуж про те не пишете? Таким питанням почав і закінчив свій, у подразненні виголошений, виклад наш гість.

Признаємося, що ми не мали що на це відповісти. Нам забракло воздуха, як летунові у воздушній порожнечі. Говорили ми про навики людські і т. д., але все те нашого громадянина не переконало. Бо на все находив він дуже влучні контраргументи, яких ми репродукувати не хочемо і не можемо. Слушність без сумніву, по його стороні.

Відповідь на всі вгорі поставлені питання лишаємо, очевидно, нашим львівським громадянам, але не на сторінках „Діла“, а в життєвій буденній практиці. Маємо надію, що вони постараються усунути з нашого життя цього роду „воздушну порожнечу“.

Загальні Збори видавничої спілки ДІЛО

Кооперативи з обмеж. порукою у ЛЬВОВІ,

відбудуться дня 25. жовтня ц. р. в льокалі редакції „Діло“, Ринок 10. II. пов. в год. 5. пополудни.

Денний порядок:

1. Відчитання протоколу з останніх Загальних Зборів
2. Звідомлення з діяльности за р. 1928/29 зі звітом контрольної комісії і затвердженням білянсу за рік 1928/29.
3. Розділ чистого зиску.
4. Внески і запити.

Надзірна Рада.

Тупцяння на місці.

(Від нашого кореспондента.)

Варшава, 22. жовтня 1929.

Знову запанував той гнітучий настрій, якого зроджує задушлива атмосфера вічних сумнівів і безглуздих сплетень. Один із найповажніших тутешніх чужинецьких кореспондентів жалівся недавно перед автором цих рядків, що хочеться йому інколи проклясти свій часопис (назва світової слави), свою професію і нинішню посаду, яка дає такі умови праці, серед котрих людина мусить вічно лише — як кажуть у Варшаві — „виглупяць сен“ (поводитися, як дурень). Нема двох думок, що та політична атмосфера, яка від літ панує у Варшаві, так уже вимучила всіх тутешніх журналістів, що нині подобають вони зовсім на пересічного варшавського обивателя: не тільки „не переймаються“ проявами громадського життя, але й починають вже мало ними цікавитися. Тупцяння на одному місці, наче на команду російської муштри „шагом на месте марш“ — мусить врешті-решт сфабрикувати кадри манекінів.

Тимчасом тупцяння з успіхом продовжується. Вижидання „сензацій“ кінчається усе ще фіяском. Не тільки нема сензацій, але взагалі нічого не діється. Ось візьмімо останні дві промови, заповіджену полк. Славека й незаповіджену премера Світальського. Гадали люди, що „накінець-то щось проясниться“ і ждали того прояснення, як манни з неба, як першорядної „сензації“. Промови були виголошені, обі мали темою нинішню політичну ситуацію в Польщі й обі мали точнісько той самий ефект, наче би їх не було. Може дехто завважить, що це неабияка штука вшкварити на актуальну тему обемисту промову, в якій нічого не було би сказано. Колиж однак пригадати собі специфічні обставини нинішнього польського політичного дня, обставини „досконалої непевности“, розсіяння і дезорієнтації прилюдної думки, то на тлі тих обставин „метафізичний“ характер виступів найвищих польських державних діячів може щонайменше — дивувати. Очевидно, може дивувати лише тих непоправних грішників, які вічно ще думають західно-европейськими категоріями і вічно забувають, що „у нас інакше“.

„У нас“ напр. діється таке, що засідання найбільшого парляментарного клюбу є окутувані такою тайною, наче би це радив не політичний соймовий клюб, а клюб чорної магії. Члени клюбу (не чорної магії, тільки ББ.), є — кажуть — звязані словом чести, що про зміст і хід нарад нікому ані мру-мру. І справді, першого дня, як довго ще появляється у соймових кулюарах тінь високої постати полк. Славека, трудно з послів ББ. видобути щось більше, як гримасу, яка нібито має означати приємну усмішку. Але з кожним днем дальше шпарини в панцирі тайни стають щораз ширші і поводі цей панцир подіравлений, як решето. І так нині вже відомо, що тайною останнього засідання клюбу ББ. було одно велике розчарування членів того оригінального клюбу, які громадно зїхалися до Варшави, щоби довідатися від свого голови, „що буде?“ Нічого не довідалися. Буде, мовляв, добре, бо гарантує це єдність ББ., об яку розібються усі атаки опозиції. Бз, але тут-же, на засіданні, прийшло до „малого інциденту“ поміж групою „Звйонзку мяст і всі“ і полковниками (пос. Славеком) на тлі вимоги відкрити дискусію над політ. рефератом, а на засіданні президії клюбу ББ. пос. Бойко буцім-то жалівся на нехтування селян-членів клюбу і заступників голови клюбу. Знову ж на пізнішій „гербатці“ у премера Світальського, підчас „неофіціяльної“ частини виснилося одно: що годі вимогати від названих діячів якогось виснення, бо вони самі його не знають...

І ось знову люди крутяться у порожні. Нібито живеться під знаком соймової сесії, яка цю порожню має вщерть виповнити вимовним змістом. Опозиція приготовляє внески на погубу урядові і маршалок приготовляє зміну регуляміну, яка йде по модній лінії „зміцнення виконавчої влади“, а фактично має спутати евентуальну обструкцію ББ. у комісіях і — бюджетових нарадах. Бо що приготовляє ББ. (уряд), того вправді людям точно не відомо, але тут і там зачувати, що клюб ББ. має розтягати у бюджетовій комісії дискусію, а уряд (президент) має скористати вперве з 5-го уступу 25-ої ст. конституції й у відповідному моменті перервати бюджетову сесію на 30 днів. Скільки правди в цій поголосці, трудно нині знати, бо барометер тактики клюбу ББ. (уряду), залежної від волі „рішаючого чинника“, є — відомо — дуже химерний, однак характеристично, що навіть такі можливости „усправнення ділової праці сойму“ береться під увагу! Ціль такої можливости ясна: звузити бюджетову дискусію, дати якнайменше часу для переведення немилих урядові законопроектів і вможливити декретування бюджету згідно з одною з точок 10-го уступу 25-ої статті конституції. Тому акція маршала сойму йде не тільки на зміну регуляміну сойму, але й згаданої статті конституції, щоби згори продовжити термін тривання бюджетової сесії.

Плянування подібних маневрів з боку уряду спиняти наради сойму, вказувало би на неду... поважне — чи може саме з уваги на справжній уклад сил у соймі та настрої громадянства — на поважне трактування справи зміни конституції парляментарним шляхом. Воно вказувало би теж на зберігання старої методи — не

розвязувати й не розганяти сойму, відмовитися від тих привілеїв, яких сойм дати не хоче, але теж не дати соймові працювати, мучити його та розбивати опозицію найможливішими способами. Очевидно, що чим дальше, тим трудніше таку тактику приноровлювати: росте організованість і сила спротиву опозиції, то-ж і крутіші мусять бути способи її приборкування.

Одним із тих способів має бути димісія уряду д-ра Світальського. Невідомо лише, чи прийде уряд полк. Пристора — себ-то ще червонїша плахта на розярену лівицю, чи нове видання уряду п. Бартеля, з полк. Матушевським на чолі або ген. Сосновським. В першому випадку друге вотум недовіря послідувало би за першим з рекордовою швидкістю, в другому випадку опозиція зайняла би „вичікуючу позицію", себ-то минуло би акуратно 3—4 місяці, поки назріло би нове вотум недовіря, практично може вже не до переведення з огляду на — кінець бюджетової сесії й новий етап хронічних політичних вакацій!

Такі-то комбінації відсунули знову на задній плян поголоски про державний замах (розпуск сойму, декретування бюджету, декретування нової конституції, розвязання усіх політичних партій і т. д.) та про вибори по старій конституції. Гамульцем для першого досвіду є міжнародня і господарська ситуація, гамульцем для другого — внутрішня. В обох випадках: ризико втрати влади є занадто велике й занадто поважне ризико потрясення у цілій державі. Дальша ґальванізація нинішньої провізорії має бути цим третім виходом із ситуації, найбільше безпечним і ніби найкраще ґарантуючим затримання у руках влади.

Але чейже, провізорія колись скінчитися мусить. Коли вибухла війна, люди присягалися, що довше 3-ох місяців трівати не буде. Трівала 4, а на сході Европи 6 літ. Але таки скінчилася. Були тоді люди геть уже притупілі на щоденні явища масової різні, згинуло в ній 12 міліонів людей, але решта таки дожила розвязки питання: як і чим воно скінчиться?! І нині люди, самим тупцяючи чи приглядаючися тому тупцянню на місці, притупіли й збайдужніли і спокійненько обмірковують можливости, на згадку яких дуба станув би ум, не присмирений тренінґом „шаґом на месте марш". Але і цей період історії Польщі мине. Чимало він ще зломить людських еґзистенцій, чимало їх викине з нормальної колії життя, але колись мине і напевно багато ще сучасників залишиться, які зможуть заспокоїти свою нинішню цікавість: як і чим усе це скінчиться?!

Це питання є мабуть єдиним наркотиком, який підтримує охлялі у нинішній ситуації нерви.

І. Кедрин.

Бріян уступив.

Напередодні здійснення гаґських постанов.

Бріян зголосив димісію свого кабінету, 12-того, з черги, Бріян уступив. Не був то в дійсности його кабінет; майже в цілости перебрав він його від свого попередника — Поанкаре. Упадок кабінету Бріяна наступив 22. ц. м. вечером, коли то при внесенні радикалів відкрити дискусію над закордонною політикою Бріян поставив квестію довіря, вимагаючи відсунення дискусії, і провалився 11-ма голосами (277 проти 288).

Коли менш-більш перед трьома місяцями Бріян заняв місце Поанкаре, заявив він, що біжучий, поанкарівсько-спадковий кабінет уважає урядом, покликаним до здійснення великих завдань закордонного характеру. Це була єдина програма. І для її здійснення вимагав він громадянського миру на протяг чвертьроку. Завданням кабінету Бріяна було повести до позитивних вислідів гаґську конференцію та здійснити різнородні проблеми, звязані з нею. Гаґська конференція скінчилася позитивно, плян Йонґа заакцептували всі заінтересовані держави. Тепер приходить період довгих і важких пертрактацій в справі введення в життя інституцій, передбачених пляном Йонґа, головно міжнародного банку. Ясно, що всі ці справи вимагали продовження громадянського миру і відложення інтерпеляцій в закордонних справах до догіднішого часу.

Тимчасом сталося інакше. Перебираючи в липні кабінет від Поанкаре, Бріян перебрав від нього майже ту саму парляментарну більшість. Радикальні соціялісти виступили з кабінету і трималися оподалік. Соціялісти і праве крило націоналістів під проводом Марена найшлися в опозиції. Соціялісти вимагали приспішення евакуації Надренії і порозуміння з Німеччиною; націоналісти поборювали закордонну політику Бріяна. Праві і ліві повалили кабінет Бріяна при пасивній, а частинно й активній допомозі радикальних соціялістів.

Виступаючи проти Бріяна, націоналісти закидують йому ґерманофільство. Небавом мають прийти на порядок дня переговори в справі области Саари. Націоналісти бажалиб створити труднощі для тих переговорів й одночасно при допомозі ґерманофільства сконсолідуватися. Націоналісти мають свої амбіції. При допомозі союзу націоналістів і центрових груп Тардіє хотів би прийти до влади. Але 152 націоналістів Марена і 107 мандатів правого центра ще не творить більшости. Все залежить від становища лівого центра під проводом Люшера. Переведені на днях частинні вибори до сенату, які пересунули незначно відношення голосів на ліво, доказують, що більшість проти Бріяна була припадкова. На цій основі робиться навіть висновки щодо полівіння нового кабінету. Все залежить від становища радикальних соціялістів, які в цьому тижні мають свій конґрес, і від гармонії двох напрямків серед них: радикального Далядієра і поміркованого під проводом Ерріо.

На всякий випадок димісії 12-того кабінету Бріяна не беруть поважно, не допускаючи сутніх змін у французькій політиці.

Димісія кабінету Бріяна викликала широкий відгомін в Анґлії й Німеччині. При теперішньому укладі відносин в Европі навіть не допускається можливости, щоби хто інший міг вести щонайменше закордонну політику Франції. Робітничий уряд Мекдональда і провідне становище соціялістів в німецькому кабінеті мусять мати сякий-такий вплив на творення нового французького уряду. Бріян є носієм ідеї про Зелинені Держави Европи, ідеї в її реальному наставленні, його особа є програмою. Відхід Бріяна від активної політики — після смерти Штреземана — був би ударом, а щонайменше опізненням політики порозуміння в широкому розмірі.

Складайте жертви на оселю українських робітників пера.

ЛЕВ ЯСІНЧУК. 6)

Америка та її характер.

Вигляд школи. — Роди шкіл. — Метода навчання. — Освіта й виховання для життя.

Американська школа пристосована до життя. Вона не накопичує всього, що комунебудь моглоб десь колись придатися в житті. Вже зверхній вигляд шкільних будинків вказує, що школа, це перша інституція в державі. Шкільні будинки величаві, просторі 2—3 поверхові будівлі з великими вікнами. Радше сказати: стіни з вікон, а тільки для підтримання даху чи стелі стоять муровані або залізні стовпи. Перед будинком завсіди просторе подвіря, яке на зиму заливають водою, щоби в часі павзи могли діти ковзатися на совгах. На тих подвірях, так як у діточих парках, вибудувані нераз кількаповерхові клітки зі залізних рур, по яких дітвора в часі павзи з криком драпається. Є тут гойданка, каруселя, деревляна гойданка (підойма з бальки), є стіл, на який діти вибігають по похилій площі, а з нього скачуть, то-що. У будинку є з правила велика саля зі сценою на концерти, вистави, шкільні забави. Їх відступають часом у неділю і на нешкільні уладження.

Наука в прилюдній школі обовязкова для дітей від 7. року життя та обіймає 8 кляс. Починається рано від 8 год., а тріває з одногодинною перервою на обід до 4 год. пополудні. Кожна дитина має скінчити 8 кляс. Може їх робити й по дві на рік, а здібні діти, коли хотять учитися через ферії, можуть покінчити навіть 3 кляси в одному році.

Без покінченої 8 кляси в прилюдній школі не може дитина ходити до середньої школи чи як тут називають „високої" себто вищої. Ця школа тріває 4 роки й ділиться на відділи: літературний, реальний (технічний) і комерційний. Перший відділ відповідає менше-більше нашій клясичній ґімназії (без греки). Реальний відділ це або рід нашої математично-природничої ґімназії, або вищої промислової школи, а комерційний, це наша торговельна школа. Ріжні стейти мають деякі невеличкі відхилення. Всі ті відділи завсіди є в одному будинку і під одною управою. Кляси може учень теж перескакувати, а можна з якогось предмету залишитись у нижчій клясі.

Переглядаючи шкільні підручники та з розмов з учнями середніх шкіл я зауважив, що науку подається практично й легко. Передовсім там переведено вже засаду, що ніяких „нотесів" (записників) нема та що учитель учить у школі, а не викладає. Предмети не порозривані так, як у наших школах. Коли вчиться про винаходи Френклина, то при цьому буде його портрет і цікаво написаний життєпис, та всі практичні приміненя винаходу, а заразом дальші можливости. Латини вчать на те, щоби мати поняття про саму мову для евентуальних дальших студій, а врештою, студіюють римську культуру... по анґлійськи. Про виховання молоді на старинних зразках нема мови. На це є нові живі зразки. Тільки денеде перетикана книжка латинськими реченнями. Тому ученик і вимовляє латину з анґлійська, але з того нема ніякому ніякої кривди. Всі вчаться більше того, з чим стрічається громадянин у житті. Книжки для всіх шкіл ілюстровані.

У ґеоґрафії стрічаються діти із Україною як частиною Росії, а кілька образків з українського життя запізнають дітей з українською етноґрафією. Жаль тільки, що мущини представлені у невідступних „картузах". Жінки зображені вірно, типово, але занадто буденні.

Від 12 до 1 год. в полудне мають діти призначено обід. Задля обідів має кожна школа „кафетерію", рід ресторану, де треба себе самому обслужити по засаді „сам собі поможи". Там дістають діти смачний і вистарчаючий обід за 10 цент. Діти з ближчих домів — коли хотять — біжать до дому на обід.

Школа уладжує багато проґульок. Кожна субота й неділя зовсім вільні від науки, навіть ніякої екзорти нема. Великодні ферії трівають два тижні, без реколекцій. Розуміється, що діти мають доволі часу на відпочинок і на спорт.

У клясах є самостійні діточі громади, які собою управляють, ріжні секції відповідно до нахилів учнів, читальні, хори, аматорські ґуртки. Всі школи коедукаційні, дівчата всуміш з хлопцями, а відношення наскрізь товариське: дівчата поводяться більше по мужеськи й не вдають невинних янголяток.

Після скінчення середньої школи переходить учень на „каледж", де вчиться 4 роки. Каледж поділений так, як „вища школа" з тим, що на реальному відділі можна вчитися права й медицини. Після студій права в каледжі можна стати адвокатом. Для виконування лікарської практики потрібний ще університет. Там можна дістати титул доктора, тоді як на інших факультетах можна дістати докторат тільки „гоноріс кавза". Каледжі є і по ріжним фахам: дентистичний, технічний, а навіть фризієрський.

Погляд, що американська школа виховує до практичного життя, розуміють у нас так, що після скінчення школи учень спосібний тільки до тої праці, якої вчився в школі. Це хибний погляд. Американська школа вживає тільки практичнішої методи та примінює інший, примітивніший плян, виходячи з того заложення, що кожний будучий ґеній має час ціле життя на глубші студії якогось предмету. Через те молодь має свобіднішу думку на життєві справи.

До проворности, підприємчивости й відваги заправляють уже за молоду дітвору. Вправді не кожний з батьків здає собі з цього справу, що така метода поведінки, яку він примінює до своєї дитини, виховує самостійність, найкраще понятий індивідуалізм, але так уже є в звичаю, що дитині належиться воля, якої ніхто не обмежує, хіба її власна вроджена культурність. Тут ніхто не кричить на дитину, коли вона з галасом вибіжить зі школи, або коли вона граючись на вулиці вдарить кого мячиком хочби й брудним.

Але й ніхто дитини не стримує, коли вона найде, чи купить за 20 долярів старого „форда", направить його й вибирається на ферії по Америці; коли вона захоче послуговати на кораблі, що везе нафту до Тексасу; або коли вона заїде десь на полудне й стане на роботу при бавовні у фармера. Коли така дитина підросте й піде питати служби у фабриці, а її запитають: „що ти вмієш?" — то вона не буде замісць відповіді тицяти у вічі своїх диплъомів, на які там, в Америці, не хотять дивитись.

Тих кілька прихапцем зібраних прикмет виказують, що в нас зовсім невірно причіпають стільки відемних рисок до характеру американця, якого хіба можнаб схарактеризувати як *практичного ідеаліста*, а Америку як збірник безмежної енерґії, як край повний усяких можливостей. Не дурно на поняття того, чого наш еміґрант у цьому краю не може вияснити, він уживає влучної фрази: „Це Америка..."

(Продовження буде.)

З польських справ.

Що буде дальше?

Бюджетова сесія польського сойму за плечима, хоч декрет президента республики про її скликання ще не появився. Одначе ясно, що неминучим є проголошення недовіря для теперішнього уряду і запевнена є більшість для ухвалення недовіря. Супроти того зявляється питання: Що буде дальше, як розвинуться події після ухвалення недовіря урядові?

На ту тему виринають всякі здогади і комбінації. Спираючись на заяві полк. Славека, загально приймається, що після принятя вислову недовіря прийде новий уряд. Одночасно ходить поголоски, що марш. Пілсудський ніколи не згодиться, щоби уряд, який прийшов до влади шляхом перевороту, в соймі повалено при допомозі такого чи іншого висліду голосування. Серед поголосок і концепцій називають ген. Сосниковського і польського посла в Москві Патека, як кандидатів на нового премієра.

Іншу поголоску поширює людька „Републіка". Коли більшістю голосів ППС., „Визволення", Хлопського Сторонництва, НПР-правиці, Христ. Демократії (частинно), Народового Сторонництва, комуністів, українців і білорусів (німці і жиди мабуть не будуть голосувати проти уряду) буде висловлене недовіря урядові д-ра Світальського, тоді уряд уступить.

„Кріза буде довга. П. президент доручить соймовим провідникам створити уряд... А що опозиційні партії мають охоту повалити теперішній уряд, але більше нічого не мають спільного, тому не можуть створити ніякої урядової основи. П. президент не затвердить уряду, який не матиме виразної парляментарної основи. Ясно, що при такому стані річей безсилля і непридатність сойму виступлять ще яскравіше, як досі, і аж тоді знову мусить прийти на арену уряд марш. Пілсудського чи його найближчих. В той спосіб буде здезавуована та „соймова система", яка веде до державного хаосу, — а в новій формі мусить вернути те, що є, іншими словами: не буде ніяких змін".

Серед повені всяких поголосок у справі розвязки крізи уряду на парляментарній арені — „Роботнік" заявляє, що опозиція є сильна і нічого не лякається. Недовіря для уряду перейде. Щож тоді станеться, що зробить марш. Пілсудський?

„Відповідь на те питання — каже „Роботнік" — лишає тимчасом „професійним здогадникам". Можемо тільки запевнити — всупереч інформаціям преси „санаційної" — що демократична опозиція не відчуває ані „переляку", ані „заклопотання", ані „неспокою". Знає, що хоче осягнути. І знає, що робитиме в кожній можливій ситуації. Це нам зовсім вистарчає. Президії лівих і центролівих партій одночасно енерґійно підготовляють орґанізацію законодатної праці сойму і сенату та бюджетової праці. Одною із справ, які негайно будеться розглядати, буде без сумніву справа б. мін. Чеховича; нею займеться бюджетова комісія в своїм характері „спеціяльної комісії".

Напередодні соймової сесії і рішаючого розрахунку самі поголоски, здогади, комбінації, взаїмні залякування і взаїмна самопевність. Але відповідь на питання: Що буде дальше? — дасть тільки майбутність.

Новий скандал в радянськім посольстві в Берліні.

У вчорашнім числі „Діла" була поміщена телеграма про змову в радянськім посольстві в Берліні. Сьогодні з Берліна повідомляють, що тут мається до діла з аферою в дечім подібною до афери Бесідовського. В берлінськім радянськім посольстві вже арештовано кілька осіб, приналежних до антибольшевицької змови. Підчас ревізії в арештованих найдено компромітуючі документи, які виразно вказують, що члени радянського посольства мали звязок з німецькими протикомуністичними організаціями. До того діла замішані також члени радянської торговельної місії в Берліні. Закордонний відділ „Д. П. У." дістав з Москви наказ взятись енерґічно до вислідження і до ліквідації згаданої афери. Деяких членів радянського посольства в Берліні відкликано до Москви. Новий скандал в Берліні викликав у Москві велике враження.

Чічерін безнадійно хорий.

Берлінське радянське посольство подало в пресі відомість, що стан здоровля Чічеріна є безнадійний. Чічерін ще 1925 року занедужав діябетом, до якого долучилися й інші недуги. Німецькі лікарі, що оглядали Чічеріна в місяці вересні, прийшли до рішення, що хоч їх пацієнт довго лікувався у Вісбадені, то його недуга все є дуже поважна і про поворот Чічеріна до Москви не може бути мови. Чічерін мусить залишитися у Вісбадені й устунутися від політичної праці.

Ще про український банк в Америці.

(Стаття надіслана.)

В останніх місяцях появилося в „Ділі" й американській „Свободі" кілька статтей д-ра Володимира Ґалана з Філядельфії про потребу концентрації українських капіталів у котромусь з американських банків з метою підпомогти розбудові старого краю. Нижче містимо відповідь на ті проєкти д-ра Ґалана, що їх прислав нам відомий бізнесмен з Ню Йорку, п. К. Лисюк.

Редакція.

Перечитавши дописи д-ра Вол. Ґалана, я мушу сказати, що предложення д-ра Ґалана є нереальне, бо спосіб, яким він пропонує створити український банк, є абсолютно мильний, а головно, дуже небезпечний для інвестиції українських грошей.

У своїх дописах п. В. Ґалан пропонує такий плян: 1.000 українців відкривають біжучий рахунок у якомусь банку по 1.000 долярів. Коли буде зібраних 1,000.000 долярів, тоді вони можуть за ті гроші закупити шери того самого банку й таким чином стати співвласниками чужого банку. Цей плян для вложення українського капіталу є невигідний, небезпечний і шкідливий, коли ми думаємо дійсно творити українські національні інституції. А це тому, що:

1. Ніякий банк не випустить контролі зі своїх рук.

2. Пощо збирати міліон долярів для чужого банку, коли за пів міліона можна мати свій український банк?

3. В Америці не можна зібрати 1.000 українців, які далиб по 1000 долярів на шери невідомого й чужого банку. Це моглиб зробити лише одиниці, а маса пішлаб на це лиш тоді, колиб вона побачила дійсну користь з такого підприємства й дісталаб запевнення, що це реальне діло.

4. Концентрація українського капіталу повинна йти своїм власним шляхом, опираючись на власні сили, а не у хвості чужого банку.

Мене дуже дивує, що д-р В. Ґалан, котрий роками працює в банку, не бачить, чи не хоче бачити, що серед української еміґрації вже зродилося те, що з часом буде велитнем українського фінансового та економічного розвою. За кілька літ наші мізерні фінансові інституції зробили такий великий успіх, що навіть чужинці дивуються. Ось хочби подивився д-р В. Ґалан на Філядельфію, де він мешкає і працює. Адже там „Украініен фінаншел корпорейшен" або „Украініен Билдинг лон асосіейшен" розвинулися у справжні фінансові інституції. А в Нюарку, а в Шикаґо, а в Клівленді та інших містах?

Там виключно українські гроші зібрані в українських фінансових організаціях і приносять вони від 8 до 12% річного доходу. Чи нам треба давати міліони долярів у чужі банки, чи ліпше підтримувати й далі розвивати те своє, що ми вже започаткували і що йде з таким успіхом? Чи нам треба вертатися назад і впрягатися до чужих фінансових інституцій, коли ми вже вийшли на власне поле й почали творити власні фінансові інституції?

Ні, краще нам піддержувати й далі розвивати своє власне і краще вкладати українські капітали в українські інституції, ніж їх давати до чужих і часто непевних банків. Наші початкуючі українські фінансові організації є дійсно загально-народніми, масовими організаціями, а не власністю одного-двох чи трьох банкових „стак голдерів", що контролюють і розпоряджаються американськими банками.

Організуймо ще десятки чи сотки таких корпорацій, які ми вже маємо і що з таким успіхом розвиваються, де гроші забезпечені морґеджами й не ведеться біржевої спекуляції, при якій можна заробити, але колись і все стратити. Лише тоді, коли ми збудуємо сотки таких власних фінансових інституцій і привчимо наших людей вкладати гроші у свої власні фінансові інституції і виробимо довіря серед наших людей до них та до власних сил і до власного капіталу, лише тоді можна буде позочинати іншого роду, розраховані на більшу скалю, фінансові інституції, а передовсім приступити до створення свого комерційного банку.

Тепер ще у нас нема ні банкових фахівців, ні капіталу й коли ми будемо все вкладати гроші в чужі банки, то ніколи не виявимо свого національного капіталу, не сконцентруємо його й не будемо мати фінансових фахівців. Отже замісць того, щоб тягнути українські капітали до чужих банків, краще кликати наших людей до будови та творення своїх, хочби навіть найпримітивніших фінансових інституцій, хочби і з малим капіталом, але до них треба старатися притягнути як найбільше членів-українців.

Коли ми окріпнемо фінансово, коли переведемо першу концентрацію й виявлення нашого національного капіталу, тоді можна буде подумати про обєднання його та про створення сильніших фінансових установ. Тоді вже можна буде й банк свій орґанізувати і то не один, і здійснити нарешті клич: „Свій до свого!" „Українські гроші в українські підприємства"! Тоді лише ми зможемо створити свою власну національну економічну силу, якої нам бракує, а не плентатися зі своїми шерами у хвості чужого банку.

К. Лисюк.

На шкільні теми.

Українська мова в державних ґімназіях з польською мовою навчання.

Від двох літ введено українську мову — як обовязковий предмет у польських ґімназіях Сх. Галичини. Нічого в тім дивного, коли зважити, що більшість населення в Сх. Галичині творять українці і їх мова повинна бути предметом навчання у всіх школах. Одначе, коли ближче приглянутися цьому розпорядкові у практиці, то прийдеться ствердити, що українська мова зійшла на пародію обовязкового предмету. Українську мову на основі цього розпорядку трактують найгірше з усіх обовязкових предметів. Перш за все зла нота з того нібито обовязкового предмету не впливає відємно на свідоцтво. Ученик з лихою нотою з української мови переходить без перешкоди до вищої кляси. Що більше, коли родичі зажадають, щоби їх дитина не ходила на науку української мови і подадуть якийнебудь арґумент на це — тоді дирекція може звільнити ученика з того предмету. Вкінці українська мова обовязує досі лише в 1-ій і 2-ій клясі, а в вищих клясах вже її не вчать. Колиж зважимо ще, що з народних державних польських шкіл дитина не виносить майже ніяких відомостей з української мови, то можемо мати докладне поняття про те, чого можна навчити у двох перших ґімн. клясах по дві години тижнево з української мови. Зі сказаного видно, що тільки українська школа може дати дитині відповідне знання рідної мови й літератури.

Педагог.

Пляни Надір Хана.

Французька преса подає з Кабулю, що король Афганістану Іґадір Хан іменував начального вожда своєї армії Шах-Валі-Ханса віцекоролем, а Фез-Магомеда міністром закордонних справ. Король приняв у себе на авдієнції французьких журналістів і подав їм до відома пляни своєї дальшої політичної праці. Між іншим говорив: я повернув до Афганістану, щоби служити моїй батьківщині, але не на те, щоби бути королем. А це тому, що мій нарід і політичні діячі Афганістану переконані, що моя особа є тут конечно потрібна, то я залишаюся при державнім кермі. Моє здоровля не є надто добре, але всеж я рішений взяти на себе королівську гідність. Буду старатись вести Афганістан шляхом поступу і наближати мій край до европейської культури та зробити його незалежним політично й економічно. Хочу відкрити нові школи, побудувати залізниці та створити рідний промисл. Надіюся на підтримку мого народу, з яким хочу жити в згоді і приязни.

В Москві розстріляно 5 бувш. ґенералів.

Московська черезвичайка оголосила в пресі звідомлення про розкриття контрреволюційної організації, що займалась шпіонажем і саботажем. До цієї організації належали в першу чергу вищі офіцери бувшої царської армії. Арештовано 5 генералів, членів тої організації і розстріляно їх зараз по оголошенні присуду. Розстріляно ґенералів: Михайлова, Височанського, Діммана і Дебанова та Шульга.

Кількох членів організації засуджено на кілька літ кари в концентраційних таборах.

ВІДГУКИ ДНЯ.

В погоні за позицією.

Щораз то більша доріжня, щораз то менші заробітки примушують людину розглянутися довкола. Не можна допускати до остаточности, коли вже не стане на хліб без масла, а хату треба буде огрівати горячим серцем, чи палкою промовою. Відома річ, що тоді в нас, на Руси, і пес на тебе не гавкне, не то, щоби хтось поміг у біді. Вате, коли дістанеш сяку-таку посаду, а хочби тільки якийсь вищий титул, то вже тобі і з води і з роси і з кожної калабаньки. Станеш членом надзірної ради копальні бриндзі, то вже зроблять і неурядуючим, але платним директором банку чи якої там центрофуґи. Посиплеться, як з рукава, то почесть, то платня, то обидві разом, то кожна з осібна, на одно виходить.

Зваживши те все, почав і я розглядатися по світі. За посаду важко, але якийсь більший титул дірвати таки можна. Думав я, шукав, приглядався, врешті постановив: стану радним міста Львова. Посада воно не є, але почесть, але пошана, але можливість посади. Влізеш у яку лішшу комісію, а зараз до тебе:

— Пане раднику (ох, як гарно!), можеб ви, з ласки своєї, за мною словечко, а я вже теє...

Скажеш словечко, а він вже „теє".

— Пане раднику! Чомуж ви не хочете бути в надзірній раді нашого банку?

— Перепрацьований. Знаєте: засідання, комісії, тощо...

— А ми вас таки дуже просимо: прийміть. Нам треба світлих умів!

Потортуєшся і приймеш. Добре заробити собі на вдячність загалу.

— Пане раднику! Нам доконче треба ще одного директора.

— Когож би? Може Енський?! Він однаково без посади і бідує, як зачуваю.

— В ніякому разі.

— Чому? Він-жеж розуміється на цім ділі.

— Не в тім річ. Нам треба людини з впливами. Можеб так... якщо не образитеся... я маю доручення...

— Кого?

—Пана радника...

Подумаєш, тричі відмовишся, а потім приймеш, хоч ніби й нерадо.

Так собі роздумавши, постановив я добиватися до маґістратської салі засідань. Постановив — це одно, але як його виконати?

Маю знакомого, який заводів добре мені радив. Йду до нього.

— Порадь, друже, в який то спосіб стати би радним міста?

— Радним міста... Справа не дуже тяжка, але треба багато...

— Роботи? — перебиваю перестрашено.

— Ні! Треба багато...

— Розуму?

— Також ні. Треба багато ходити по ріжних зборах.

— Будь ласка, кажи від початку!

— Отже так: Де є які-небудь зборі, байдуже які — шкільні, протиалькогольні, конскрипційні, передвиборчі, протицелібатні — всюди треба бути і говорити.

— Про що?

— Про що хочеш. Це не важне. Можеш навіть повторяти одно і те саме. Тільки все і всюди мусиш забирати слово і дуже кричати. От нині відбудеться на „Бесіді" звіт з діяльности „Ліґи Мира і Свободи" — обовязково мусиш бути. Жіноцтво при виборах — сила!

— А крім того?

— Крім того поставиш свою кандидатуру, як прийдуть вибори до міської ради.

— І більше нічого?

— Залежить. Як маєш до розпорядимости кілька соток, то не зашкодить заглянути часом до крайни. Все воно лішпе, як люди начачаться цінити тебе.

Я щиро стиснув руку знайомому і подякував за пораду.

Від нині кожні зборі почують мою промову. Одну вже маю на-пів готову, другу ще придумаю, а це на два-три роки, думаю, вистане.

Галактіон Чіпка.

Спільний фронт усіх соціялістів у Польщі.

На конференції провідників ППС., німецьких соціялістів, Бунду та центр. комісії професійних союзів, що відбулася у Варшаві, ствердили, що на перше місце завдань роб. кляси висувається спільна боротьба проти замахів реакції на основи дем. устрою та робіт. прав. Тепер іде офензива проти сусп. здобутків роб. і селянських мас і продовжується політика ґетту супроти широких мас т. зв. нац. меншин. Конференція признала конечним, щоби заступлені на ній соц. партії старалися устійнити спільну соц. програму розвязки нац. справи в польській державі та щоби ввела в життя цю програму. Постановили теж ввести постійний контакт і співпрацю.

Декрет про скликання сойму та сенату.

Дня 24. жовтня оголошено згл. доручено маршалові сойму декрет президента держави про урухомлення праць парляменту. Розпорядком президента держави скликано парл. установи на звичайну сесію, а саме на 31. жовтня. Марш. Дашинський, після того як йому доручив це письмо д-р Пайтак із президії ради міністрів, визначив негайно перше засідання сойму на четвер 31. жовтня в год. 4. попол.

Факт, що марш. Дашинський так поспішився покористувати урухомленням сойму, викликав ріжні коментарі в сойм. кульоарах. Звертають увагу, що марш. Дашинський, визначуючи перше засідання сойму, не визначив засідання голов сойм. клюбів. Він мабуть скористає з того, що дня 31. жовтня зїдуться всі посли і їх провідники і на той день, передпол., буде визначене засідання голов клюбів.

Оголошення президентового розпорядку, контрасиґнованого прем. Світальським, попередили дві конференції. В год. 12. в пол. приняв президент держави на замку прем. Світальського, а годину пізніше марш. Пілсудського. Вислідом обох нарад було оголошення письма президента держави про скликання сойму та сенату. Оба письма мають дату 24. жовтня.

„Курєр Варшавскі" пише, що партії побоюються, що уряд в якійсь хвилі може признати за відповідне відложити соймову сесію на один місяць, до чого має право на осн. 25. уст. конституції. На основі таких побоювань повстав проєкт зміни того уступу, додаючи до нього постанову з 5. уст., яка стверджує, що відложення сойму підчас бюджетової сесії спричинює продовження часу, призначеного на наради сойму над бюджетом на стільки ж днів.

Нова стаття марш. Пілсудського?

Аґ. Всх. довідується з кол. близьких до міродатних сфер, що ще перед отворенням сойм. сесії марш. Пілсудський оголосить свою нову статтю про справи справного функціонування сойму підчас бюджетової дебати. Офіціяльні чинники не потвердили тієї вістки.

Нові вибори у Франції?

„Ліберте", обговорюючи положення у Франції, не бачить іншого виходу з нього, як нові вибори. „Паріс Соар" твердить, що тепер лише радикальний або соціялістичний політик може бути кандидатом на шефа нового уряду. „Матен" повідомляє, що Стеґа заг. називають як кандидата на становище президента ради міністрів. Поль Бонкур згодився би бути прем'єром без огляду на становище соц. і рад. партій, та домагався би конче, щоби Бріян одержав теку мін-ства закорд. справ. „Пті Пар." пише, що Бріян буде першим держ. мужем, якого покличуть до Елізейської палати.

Замах на іт. наслідника престолу.

Аґ. Аваса повідомляє з Брюселі: Дня 23. жовтня, коли кн. Умберто висідав із авта перед могилою Незнаного Вояка, вистрілив до нього з револьверу незнаний справник, одначе не поцілив. Виконавця замаху арештували. Це студент Фернандо Дороза, що приїхав із Парижа. Арештований сказав, що він соціяліст і що замах виконав із політ. причин. Дороза з походження італієць.

Мін. Залеський у Букарешті.

Мін. закорд. справ Залеський приїхав до Букарешту 24. жовтня. Його витали на двірці румунський міністер закорд. справ Міронеску, мін. Семигороду Ніцеску, польський посол у Букарешті Шембек і ін. Веч. мін. Залеський і мін. Міронеску підписали в мін-стві закорд. справ арбітражний трактат між Польщею та Румунією, який ввійде в життя після обосторонної ратифікації.

Здержання евакуації басейну Саари.

Міжміністеріяльна комісія для справ басейну Саари передала подрібний звіт фр. президії ради міністрів. Звіт розглянуть щойно після утворення нового уряду. Звіт каже, що зміна в політичному положенні басейну Саари не може наступити перед 1935 р. без відповідних ґарантій, головнож у ділянці мит, передовсім тому, що фр. металевий промисл треба запасти в угілля і з огляду на тісні госп. звязки, які лучать Францію із басейном Саари.

До членів С. У. А.

Прошу всіх членів Союза Українських Адвокатів у Львові явитися ґреміяльно сьогодня в пятницю 25. ц. м. о год. 2.30 попол. на похоронах президента адвокатської палати д-ра Михайла Грека.

Д-р Кость Левицький.

НОВИНКИ

— Арештування на вічу. Дня 24. жовтня ц. р. арештовано, як нас повідомляють, 27 громадян на вічу в Кінчаках, станиславівського повіту. Зпоміж арештованих 24 походить зі сусідного села Горожанки, а 3-х з Кінчаків. Крім цього арештовано там п. Івана Корчинського, секретаря повітової організації УНДО, та відставлено його до Галича.

—Виставка української книжки в Коломиї. При філії Т-ва „Просвіта" в Коломиї утворився комітет, що має на меті улаштувати виставку української книжки. До цього комітету входять: інспектор Витвицький Василь, як голова, редактор Іван Голубяк, як скарбник, Богдан Велигорський, як секретар і проф. Петро Франко та Левицький Богдан, як члени комітету. Виставка книжки буде відбуватись від дня 17. XI. до 21. XI. ц. р. в салях „Народнього Дому" в Коломиї. Метою цеї виставки є: поставити перед очі громадянства книжковий дорібок всіх земель Соборної України та еміґрації. Видавництва з Вел. України матимуть свій окремий відділ. Виставка має стати засобом пропаґанди українських видавництв серед читачів, та показчиком всеукраїнської книжкової продукції. Комітет старається притягнути на цю виставку не тільки читача-інтелігента, але і народні маси зі сіл та збудити широке заінтересування українською книжкою. Громадянським обовязком кожного українця оглянути цю виставку. Читальні „Просвіти", наші кооперативні установи, „Соколи" і „Луги", гуртки „Рідної Школи" та інші українські організації повинні вважати своїм обовязком повести пропаґанду в користь тої виставки. Підчас виставки буде відбуватись продажа української книжки по знижених цінах, а по виставі комітет улаштовує „Свято книжки".

— Із хроніки самовбивств. Вчора на дорозі з Підгорець до Майдану, в Золочівщині, найдено невідомого самовбивника, якого ідентичности досі не стверджено. В його кишенях найдено лист заадресований по українськи. Лист цей писаний до Ярослава Булинця, Львів, вул. Личаківська 22. Може цей лист дасть поліції можливість відкрити й ідентичність самовбивника.

— Шкільні ферії до 4. листопада. На основі розпорядку мін. освіти Черлінського теперішні шкільні ферії з нагоди свята „Задушних днів" продовжені на один день, себто до 4. листопада. Розпорядок торкається всіх катеґорій шкіл.

— Зїзд прокураторів. В польськім міністерстві справедливости розпочалися наради прокураторів, що прибули до Варшави на зїзд. Зі Львова приїхав на цей зїзд прокуратор апеляційного суду Шимонович. В нарадах беруть участь і представники міністерства справедливости.

— Перший автомобіль на новій Ґвінеї. Як відомо, Нова Ґвінея це острів Малайського Архіпелягу, на якому живе ще багато напівдиких племен, що досі не бачили найважніших здобутків культури. Недавно одно товариство в Англії задумало перевезти до Нової Ґвінеї перший транспорт автомобілів, не зважаючи на те, що дороги на цім острові не надаються для автомобілевої комунікації. Мешканці Нової Ґвінеї, побачивши перший раз у житті автомобіль, налякалися і здивувались чимало, а деякі папуаси поховалися в своїх печерах. Але по довшім часі англійцям удалося переконати папуасів, що автомобіль не є такий страшний, як їм здається, й осмілені дикуни посідали на самохід і просили підвезти їх, що й сталося на радість папуасів.

— Землетрус у Південній Америці. В північній Арґентині і в інших місцях Південної Америки був сильний землетрус. В північній Арґентині цей землетрус зруйнував кілька будинків, при чім згинуло 20 осіб, а кількадесять було ранених.

—Смерть молодого польського поета. В дорозі зі санаторії в Голоску до львівської лічниці помер на сухоти молодий польський поет Іван Заградніk. Його останню збірку поезій „Смутним людям" приняла критика дуже прихильно, а його численні вірші, розкинені в ріжних львівських газетах здобули цему 25-літньому поетові значну популярність. До речі треба згадати, що померший Заградніk був співробітником „Слова Польского" і скриваючись під псевдоном „Янек" у своїх статтях та сатиричних віршах крайне ворожо виступав проти у-

країнців. Заградник народився в Косові, вчився у Львові, а 1918 р., як 14-літний хлопець брав участь у боротьбі проти українців.

— **Страшна залізнича катастрофа.** Дня 23. п. м. поспішний поїзд Париж-Варшава, наближаючись до міста Кельну, вискочив зі шин із такою силою, що льокомотива і 7 возів розбилося зовсім. Жертвою катастрофи впало 12 осіб, а 30 осіб було ранених. Згинув також кондуктор поїзду і машиніст. Між вбитими пасажирами є найбільше французів і поляків. Згинули між іншими: Адріяна Генсьоровська і Леопольд Польковський. Ранені: Юлія Ковальчук з Перемишля, Іван Кулик, Агата Стадницька і Романа Корженьовська та Віра Петракевич. Причиною катастрофи було те, що машиніст не звільнив скорости поїзду на місци, де робітники перебудовували і направляли залізничий шлях.

— **Смертність міста Львова.** Статистика подає, що у місяці вересні померло у Львові 217 осіб, з чого 107 чоловіків і 110 жінок. У віці до 14 літ умерло 51 осіб, від 15—19 року життя вмерло 6 осіб, від 20—29 літ 14 осіб, від 30—39 літ 18 осіб, від 40—59 літ вмерло 44 особи, понад 60 літ умерло 84 особи. Після релігії вмерло у Львові у вересні 124 рим.-кат., 44 гр.-кат., 1 протестант, 1 жид і 54 особи інших релігійних обрядів. Що до недуг, то на черевний тиф умерла 1 особа, на червінку 2 особи, на сухоти 9 осіб, на рака 27 осіб, на запалення мозку 10 осіб, на серцеві недуги 40 осіб, на запалення легенів 17 осіб, на жолудкові недуги 21 особа, на недуги нирок 6 осіб, наглою смертю вмерло 5 осіб, а 9 осіб скінчило життя самовбивством.

— **Нагороди після „Тижня науки ходження".** Львівське Городське Староство повідомляє: у звязку з ліквідацією акції „Тижня науки ходження" у Львові переведено на днях на засіданні комітету льосування нагород, жертвованих інституціями, фірмами і приватними особами. Тому, що на виданих 50 преміованих летючок зголосилося до голосування тільки 20 осіб, оставші нагороди розльосовано поміж ті організації, що брали діяльну участь в акції „Тижня". Виказ вильосованих нагород з поданням осіб, котрим ті нагороди припали, поміщено для прилюдного перегляду у виставовім вікні фірми: Павло Пронь, Коперніка 10.

— **З інтимного життя Габсбургів.** В Льондоні померла леді Мальбурга Педжет, яка довший час жила при дворі цісаревої Єлисавети у Відні і перед смертю видала кілька томів своїх спогадів. В тих спогадах вона досить негативно освітлює життя Габсбургів, тільки про самого Франца Йосифа І. говорить з великою симпатією, як про людину незвичайно лагідну, добру хоч слабу волею і характером. В день убивства цісаревої Єлисавети, в своїм щоденнику Мальбурга Педжет пише: „Мабуть ніхто не приняв би своєї трагедії з такою резигнацією і достоїнством, як цісар Франц Йосиф І. Одинока хиба того цісаря, то його слабість, але чомуж доля дарує йому такі трагедії, яких не міг придумати навіть ґеній Шекспіра?" А про смерть архикнязя Рудольфа в щоденнику записано між іншим такі слова: Як достойно приняв цісар цей новий удар, нову ганьбу і сором. Зразу він був зломаний, але потім почуття обовязку вказало йому правильну дорогу, тоді він знов узявся до праці, приймав гостей та цікавився всім. Цісарева навпаки: зразу була спокійніша, а потім щораз більше падала на дусі. Про цісареву Єлисавету згадує авторка спогадів такими словами: Цісарева імпонувала всім від першої хвилини: щасливе поєднання краси і достоїнства мусіли чарувати всіх, хто її бачив. Коли Єлисавета була молодою дівчиною на цісарськім дворі не дуже любили її, тому, що була замкнена, скрита і не любила товариства. Цісар Франц Йосиф покохав її тому, що і він був досить скритий і мовчазний. Цісарева Єлисавета імпонувала всім, але не любив її ніхто. Смерть цісаревої Єлисавети була для неї в деякій мірі щастям, бо вона все бажала собі наглої смерти, щоби ніколи не бути старою і хорою.

— **Фільмовий артист у вязниці.** Відомий фільмовий артист Іван Петрович засуджений краївським судом на 3 місяці вязниці за те, що переїхав своїм автомобілем Вільгельма Клюту і Малиша Курту та важко поранив їх. Окрім 3 місячної вязниці, Іванові Петровичеві присуджено заплатити покривдженим 2.000 марок за ушкоджене здоровля.

— **Син мадярського реґента упав із коня.** Мадярська преса повідомляє, що син мадярського реґента Миколи Горті підчас перегонів упав із коня і так нещасливо, що його в непритомнім стані перевезено до лічниці. Лікарі ствердили зломання кількох ребер і потрясення мозку. Реґент Горті і його жінка щоденно відвідують в лічниці свого сина.

— **Велика пожежа у фабриці фільмів.** У великій фабриці фільмів у Льондоні вибухла в ателіє пожежа, яка знищила будинок з дорогими апаратами, рефлекторами й іншим фільмовим приладдям. Втрати виносять 200 тисяч фунтів штерлінгів. Причиною пожежі була необережність одного артиста, що папіроскою підпалив воскові маріонетки призначені для виробу нового фільму.

— **Еміграція з Польщі до Америки.** З Варшави повідомляють, що з Польщі до Америки може виїхати цього року 6504 осіб, хоч про виїзд цей старається 46.000 осіб.

— **Залізнича катастрофа в Росії.** Біля стації Брянськ скоїлася велика залізнича катастрофа. Причиною нещастя було те, що на одній шляху зіткнулись два поїзди: тяґаровий і особовий, наслідком чого паротяг і кілька возів було розбитих, а більше як 10 осіб згинуло. Кількість ранених перевищає 20 осіб.

— **Український театр під дирекцією І. Когутяка** відкриває 2. листопада зимовий сезон. Сталим осідком цього театру підчас зимового сезону буде Чортків. Вистави будуть відбуватись 3 рази в тиждень в салі „Брістоль"!

— **Редактор засуджений на 3 місяці тюрми.** Окружний суд у Варшаві засудив редактора „Роботніка" за статтю „Хто то такий?" на три місяці тюрми. В згаданій статті редактор гостро виступав проти одного з найвищих і найбільш відомих польських офіцерів. Свого часу утворений був суд чести, який узнав редактора „Роботніка" невинним, але справа опинилась в окружнім суді і скінчилась присудом — трьох місяців тюрми.

— **Заручини на бельгійськім дворі.** З Брукселі прийшли відомости, що там приїхав „інкогніто" італійський князь Умберто і що в найближчому часі відбудуться його заручини з бельгійською княжною Марією Йозефіною.

— **Тілесні кари в мадярськім війську?** З Будапешту доносять, що мадярський міністр краєвої оборони подав парляментові проєкт закону про нові кари в мадярськім війську. Новий проєкт має на меті завести тілесні кари і кару смерти підчас війни. В деяких випадках тілесні кари малиб заступати кару смерти. Проти цього проєкту виступили різко опозиційні посли, які привитали міністра криком: „То є методи царської Росії!" Але всеж над тим проєктом ведуться ще дискусії.

— **Ріжні вісти.** В Катовицях застрілився директор фабрики „Кабель" Осип Міратинський. Недалеко Барановичі польська погранична сторожа вбила чекіста Герштайна, який намагався перейти кордони Польщі. — Польський міністр закорд. справ, Залевський, виїхав до Румунії.— Американський летун, Уітмен, вибрався в дорогу на новий лет через Атлянтійський Океан. Лет цей відбувається літаком „Золота Птиця". В Лодзі розпочався великий процес проти тамошних комуністів. На лаві обвинувачених засіло 21 осіб, яких боронить 18 адвокатів. — Дня 24. ц. м. відбулися заручини італійського архикнязя, Умберта, з бельгійською княжною, Марією.

— **Справлення помилок.** У вчорашньому числі „Діла" зайшло знов кілька прикрих помилок. Так у підзаголовку статті „Чужинці серед нас" зам. „За розбудову карпатського кордону" видруковано помилково: „коридору". В тій самій статті, у 12-ій стрічці другої шпальти з гори, зам. „непосильною" видруковано: „немилосильною". — В замітці про Леопольда Штафа його твір „Плеканий у леті" перекручено на „Плеканий Ілеті".

— **Бібліотека Т-ва „Просвіта"** вже відчинена і випозичає книжки в днях: понеділок і середа 4—6 год. попол., пятниця 12—2 год. Інформації щодня в будні 8—11 год.

З судової салі.

Адміністраційний засуд і судове увільнення.

Дня 21. жовтня ц. р. відбулася в окружному суді в Тернополі карно-адміністраційна розправа проти знаного в Скалатщині діяча і бувшого державного секретаря почт і телеграфів п. Олександра Пісецького, проживаючого тепер в Зеленій коло Грималова. Тло справи слідуюче: Дня 13. червня ц. р. відбулися в Товстім пов. Скалат довірочні збори в льокалі читальні Просвіти, на котрих складали посольське справоздання о. пос. Куницький і пос. Заваликут, бо староство в Скалаті не дозволило на відбуття публичного посольського справоздавчого віча. Збори отворив відповідним коротким привітом п. Пісецький, витаючи присутніх послів та вказуючи на сучасне наше лихоліття, завізвав до організації під прапором Українського Нац. Дем. Обєднання, а під адресою присутніх послів сказав, щоби вони подали лік, як усунути у нас роздор і перевести обєднання національних сил. На зборах були, очевидно, присутні тільки запрошені поіменно наші люди. Але поліція вислала своїх кількох повідчиків поляків, між ними громадського екзекутора Міхала Смолінського і Маріяна Стадніка — обох з Товстого, що стануги собі десь близько читальні, бо до середини їх не впущено. Згадані розвідчики донесли про хід нарад, яких не чули, до поліції, а ця до староства в Скалаті. Дня 23. липня ц. р. референдар староства д-р Покінський (тепер в воєвідському уряді в Тернополі) переслухав тільки обох згаданих вище донощиків як свідків і вони подали до протоколу, що чули крізь відхилене вікно, як п. Пісецький виговорював на ляхів, називаючи їх хоробою, що точить наш організм, а присутні посли мають подати лік на цю хоробу. Звісно п. Пісецький цих слів зовсім не ужив і подав своїх свідків на точний зміст своєї короткої промови. Реф. д-р Покінський не узглядинив цеї оборони і на основі § 11 цісар. патенту засудив п. Пісецького, досі ніколи не караного, на 14 днів арешту без заміни на гривну за публичне згіршення через підбурювання проти поляків. Несправедливо засуджений зголосив відклик на судову дорогу. Суд окружний в дорозі ревізиції переслухав поданих свідків і обох донощиків через суд городський в Грималові. При судовому переслуханні Смолінський потвердив свої первісні депозиції, які він мав собі записати дослівно в 10 мінут по промові п. Пісецького до свого нотесу. Та тут сам зловився, бо виявилося і це зазначено в судовому протоколі, що він зовсім не знає української мови, а тим самим не міг записати промови, якої не розумів і якої мабуть цілковито не чув. Його кумпан Стадник заперечив слуханий як свідок в суді те, що сказав в старостві, а так само покликані на факти оборони свідки Микола Вепал і Кіндрат Хамула з Зеленої, які вповні оборону обвинуваченого потвердили. Супроти такого висліду судових доходжень, що потвердили в цілости оборону обвинуваченого, суд окружний вироком ухилив карне орečення староства в Скалаті і увільнив п. Пісецького від вини і кари та від заплати наложених старостом коштів адміністраційного поступування, а прокуратор, очевидно, не зголосив касації.

Судив окр. судця Ґостковський, прокуратуру заступав віцепрокуратор Пенкса, а обвинуваченого боронив посол д-р Степан Баран.

Може це звільнення хоч трохи спинить величезну повінь карно-адміністраційних засудів, що їх сиплють у найвищому вимірі північно-подільські староства, а передовсім староства в Скалаті і Тернополі.

Зі спортового життя.

Гасмонея — Україна.

Змагання цих дружин відбудуться в неділю 27. ц. м. в год. 2·30 попол. на грищі Цитаделі. Змагання викликали велике заінтересування в спортових кругах Львова, тому слід рахуватися з рекордовим напливом публики на грище. Сподіємося, що грачі України збудуться тих хиб, що їх ми відмітили по недільних змаганнях з Вісом, перестануть бавитися, пописуватися і нібито „кивати" своїх противників, а зате гратимуть так, щоб запевнити перемогу своїм барвам.

Підгіря (Дрогобич) — Тур (Борислав) 3 : 1 (1 : 1).

В неділю 20. X. ТСТ. „Підгіря" в Дрогобичі розіграло змагання в копаного мяча з робітничою дружиною „Тур" з Борислава з вислідом 3 : 1 (1 : 1) в користь „Підгіря". Голі стріляли Воробець, Кобільник і Ґеник. Гра була цікава, так, що публика в напруженні слідкувала за всіми її перипетіями.

Завдяки цілій низці побід у змаганнях найкращі дружини нафтового басейну запросили ТСТ. „Підгіря" до товариських змагань. І вже в неділю 27. X. ц. р. відбудуться змагання „Підгіря" з жидівською дружиною „Кадімаг" в Бориславі.

Дужання в спортовім цирку.

В середу (передостанній день змагань) Штекер у 33 хв. поклав Аренса, Пошоф у 22. хв. Петровича, Сікі в американській боротьбі Стібора, над яким мав велику перевагу.

Закінчення дужань.

Вчора, 24. жовтня, на вступі Аренс у 36 хвилинах поборов Сікія. Дужання Пошофа зі Штекером тревало годину і 18 хв. і було незвичайно цікаве. Поборов рулядою Штекер. Після дужань арбітер Вранський, після наради зі суддями, роздав нагороди. І так: 1-шу нагороду 3.500 зол. одержав Теодор Штекер; 2-гу нагороду 3.00 зол. — Пошоф; 3-тю нагороду 2.500 зол. — Петрович; 4-ту нагороду 2.000 зол. — Аренс; 5-ту нагороду 1000 зол. — Сікі. Публика, що вщерть заповнила цирк, гаряче витала побідних змагунів.

Відозви й комунікати.

КОМУНІКАТ

Львівського Відділу Тов-а „Ощадність".

По думці оголошеного комунікату Товариства „Ощадність" з дня 7. X. 1929, яким означено неділю **27. жовтня 1929** як день **Свята Ощадности**, відбудуться цього дня відчити про вагу й значіння ощадности в слідуючих товариствах і установах, а саме: **в год. 11-тій перед пол.:** Домівка Пласту — Бляхарська 11, рефер.: Юліян Галяревич; Читальня „Просвіти" — Замарстинів, рефер.: Ярослав Чорний; **в год. 12. в полудне:** Міщанське Брацтво — Руська 3, рефер.: През. д-р Кость Левицький; Союз Українських Купців — Підвалля 7, рефер.: дир. Мик. Творидло; „Бесіда" — Рутовського 22, рефер.: ред. Зеновій Пеленський; „Рідний Дім" — Задвірянська 10, рефер.: Петро Кіт; **в год. 6. після полудня:** „Зоря" — Вірменська 25, рефер.: дир. Омелян Саєвич; „Сила" — Краківська 17, рефер.: д-р К. Коберський (відчит цей відбудеться не 27. X. а в пізнішому часі, який означить Тов. „Сила"); Тов. Слуг ім. св. Йосафата — Бляхарська 11, рефер.: Таня Яросевич; Читальня „Просвіти" — Знесіння, рефер.: Евген Бирчак; Читальня „Просвіти" — Голоско Велике, рефер.: Олекса Черник; **в год. 7. вечером:** в читальнях „Просвіти": Середмістя — Ринок 10, рефер.; д-р Петро Палійчук; Личаків — Крупярська 15, рефер.: дир. Василь Чума; Жовківська 62, рефер.: Василь Кудрик; Городецька — пл. св. Юра 5, рефер.: Маркіян Кисілевський; Стрийська — Супінського 21, рефер.: Захар Рудик; Левандівка—рефер.: д-р К. Коберський; Богданівка — рефер. Ол. Вербенець; Сигнівка — рефер.: Гриць Терлецький; Клепарів — рефер.: Волод. Кисілевський.

Позатим відбудуться обходи Свята Ощадности у Духовній Семинарії, по всіх державних українських гімназіях і школах, в усіх школах „Рідної Школи", в Торговельній Школі „Просвіти" і Вечірній Промисловій Школі — у днях і в часі означенім Ректоратом і Дирекціями дотичних заведень.

Львів, 23. жовтня 1929.

Львівський Відділ Товариства „Ощадність".

М. Гаврисевич вр. *о. Галянт* вр.

☦ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Доміцеля з Вахнянинів Пасічинська, вдовиця по о. Романі, пар. Доброї, ярославського повіту, рідна сестра бл. п. Анатоля Вахнянина, умерла у 81 р. життя дня 23. жовтня в домі о. Грицика в Святім коло Радимна. Похорони відбудуться дня 25. жовтня в год. 3. пополудні в Святім. З нею сходить у могилу велика добродійка родини Терлецьких і Вахнянинів. Вічна Їй Память!

Дописи.

ЗБОРІВ. (Заборона лугового свята в Розгадові). Руханково-пожарниче т-во „Луг" у Розгадові внесло дня 29. серпня ц. р. подання до повітового старооства в Зборові про дозвіл на лугове свято в Розгадові на день 8. вересня ц. р. У програму свята входила також панахида за поляглих українських стрільців, яка мала бути відправлена після польової Служби Божої на громадській площі. Дня 6. вересня ц. р. на руки голови місцевого „Лугу" прийшло зі староства письмо такого змісту: „Starostwo w Zborowie. L. VI—150. Zborów, dnia 2/9 1929. Do Zarządu T-wa „Łuh" na ręce Przewodniczącego w Rozhadowie. Zarząd T-wa w dniu 29/8 1929 wniósł do Starostwa powiatowego w Zborowie prośbę o zezwolenie na urządzenie uroczystości w Rozhadowie w dniu 8/9 1929. Na zasadzie § 6 ustawy z 15/11 1867 Dz. U. P. Nr. 135 nie uwzględniam powyższej prośby. Przeciw niniejszej decyzji wolno wnieść rekurs do Urzędu wojewódzkiego w Tarnopolu przez tutejsze Starostwo w ciągu dni 8, licząc od dnia następnego po dniu doręczenia. Starosta powiatowy: Krakowski". — Слід замітити, що зараз найближчого дня після того, як внесено подання, заїхав у Розгадів комісар повітової поліції разом з командантом поморянського постерунку, щоб на місці розвідати про це „небезпечне" свято. Сильно занепокоїла їх особливо панахида, яка мала бути відправлена на тому святі за наших стрільців. Вони також сказали вже тоді, що дозволу на це свято „Луг" не одержить. Мабуть тому, що це лугове свято мало відбутись незабаром після цьогорічних подій на Козацькій могилі під Зборовом, слідне було у наших сусідів чимале занепокоєння: поліція слідила за тим, чи не йдуть приготування до свята, а в день, на який це свято було назначене, звідувала в село, чи часом таки, не зважаючи на заборону, воно не відбувається...

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Пятниця 25. X. год. 7·30 „Це можеш розказувати своїй бабці".

Субота, 26. жовтня, год 3·30 пополудні „Модні спазми" (представлення для шк. молоді). Знижені ціни.

Субота, 26. жовтня, год. 7·30 веч. „Дон Паскале", комічна опера Доніцетія.

Неділя, 27. жовтня, год. 7·30 веч. „Це можеш розказувати своїй бабці".

Малий Міський Театр:

Пятниця 25. X. год. 7.30 „Процес Мері Деген".

Субота, 26. жовтня, год 7·30 веч. „Процес Мері Деген".

Неділя, 27-го, год. 3·30 попол. „Процес Мері Деген".

Неділя, 27. жовтня, год. 7·30 веч. „Процес Мері Деген".

Кіна.

Аполло: Місто кохання (Іван Петрович).

Касіно: Золоте пекло (Дольорес дель Ріо)

Кольосей: Два світи (Генні Портен).

Лев: Кон і Келлі в гаремі — комедія (Жорж Сідні).

Маруся: Шпіон на царськім дворі (Ліяна Гейд, Аґн. Ештергазі).

Оаза: Голубиця (Норма Тальмедж).

Палас: Буря над Азією (реж. Пудовкіна).

Пан: Пікаділі (Анна Мей Вонг).

Пасаж: Білий Орел (Кен Мейнард). Американська комедія і Гомонтів тиждень.

Стилеве: Кохання еспанки

Фатаморгана: Шехерезада (Марселя Альбані, Ів. Петрович).

Химера: Мусиш зі мною оженитися! (Клара Бов).

Утіха: Хатина дядька Томи.

Програма радіо.

Пятниця 25-го.

Варшава (1411,7) 20·15 Симфонічний концерт варшавської фільгармонії.

Краків (312,8). 16·25 Концерт грамофонових плит.

Познань (334,8) 17·45 Концерт солістів.

Катовиці (408,7). 17·45 Концерт з Варшави.

Вильно (385) 17·00 Литовська година.

Гельсінгфорс (221,4) 17·00 Музичні продукції.

Бреслав (253) 19·05 Нова танкова музика.

Ляйпціг (259) 21·00 Німецькі симфонії.

Братислава (279) 20·30 Концерт чеських радіостаниць.

Талін (296) 18·30 Концерт радіооркестри.

Брно (341,7) 19·05 Популярна чеська музика.

Льондон (356,3) 21·00 Симфонічний концерт.

Штутґарт (360) 21·40 „Його сестра" комічна опера.

Гамбург (372) 16·15 Російські композитори.

Франкфурт (390) 20·00 Сучасна музика.

Париж (1725). 16.45 Концерт.

Берн (403) 20·00 Швайцарські композитори.

Берлін (418) 17·40 Легкий концерт капелі Рош.

Стокгольм (436) 22·10 Камеральна музика.

Лянгенберг (473) 17·30 Концерт пяніста Франца Людвіка.

Прага (487) 16·30 Моцарт, Вебер Мендельзон.

Брюссель (509) 21·15 Концерт солістів.

Відень (516,3) 16·15 Концертова академія.

Мюнхен (533) 21·10 Концерт дутих інструментів.

Будапешт (550). 10·40 Концерт королівської опери

Ковно (1935) 19·40 Вечірний концерт.

Ленінград (1000) 16·30 Пісні, романси, дуети.

Харків (1304) 19·00 Робітничий концерт.

Субота 26-го.

Варшава (1411,7). 16·45 Концерт грамофонових плит.

Краків (312,8). 19·10 Трансмісії з Варшави.

Познань (334,8). 19·25 Музична інтерлюдія.

Катовиці (408,7). 17·45 Програма для дітей.

Вильно (385) 17·20 Веселий фейлєтон.

Гельсінгфорс (221,4) 17·20 Балалайкова орхестра.

Бреслав (253) 19·05 Весела година.

Ляйпціг (259) 16·30 Французькі опери.

Братислава (279) 20·30 Танкова музика.

Талін (296) 19·00 Концерт.

Брно (341,7) 16·30 Російські композиції.

Льондон (356,3) 17·75 Органова музика.

Штутґарт (360) 21·45 Веселий вечір.

Гамбург (372). 17·30 Пісні у виконанні Ольги Тофльової.

Франкфурт (390). 21·45 Веселий вечір.

Берн (403). 18·45 Легкий концерт.

Берлін (418). 19·00 Твори Баха.

Стокгольм (436) 20·00 Військова музика.

Лянгенберг (473) 22·30 Лекція танців.

Прага (487). 20·30 Мандоліни і гітари.

Брюссель (509) 19·30 Ґрамофонові плити.

Відень (516,3). 17·25 Камеральна музика.

Мюнхен (533). 20·00 Веселий вечір.

Будапешт (550). 20·00 Концерт Ліста.

Ковно (1935) 19·50 Концерт.

Ленінград (1000). 12·00 Робітничий концерт.

Харків (1304). 19·30 Народня музика.

Париж (1725) 21·30 Смичковий концерт.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

З приводу місяця книжки уладжує Жіночий Кружок ім. Ганни Барвінок ширші сходини своїх членів з відчитом д-ра В. Щурата на тему: „Найпопулярніша книжка наших прадідів і прабабунь". Відчит відбудеться в суботу 26. ц. м. о 6-ій годині вечером в домівці при вул. Мохнацького 12. Просимо о численну участь. 762 2-2

Позір, аматори-світливці! В неділю, дня 27. жовтня ц. р. скликуємо на год. 1½-ту попол. І-ші організаційні сходини українських аматорів-світливців у пластовій домівці при вул. Бляхарській 11/I. Згуртуймося врешті, аби не виглядало, що ми є останніми у такій важній ділянці модерного мистецтва. — За Ініціятивний Гурток: **Ю. Дорош, Л. Навроцька, Я. Коваль.**

НОВИНКА! НОВИНКА!

УКРАЇНСЬКЕ ПИСЬМЕНСТВО т. XI. 2.

ТВОРИ

ЙОСИФА ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

ТОМ ДРУГИЙ

774 1—3

Повісти, повістки, оповідання, казки, повісточки, стор. 319

Ціна в півполотняній оправі 7·00 зол.
„ в полотняній „ 8·00 „

Замовляти в канцелярії Товариства „Просвіта", Львів, Ринок, ч. 10.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків літ у цілім краю знана фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, пл. Марійська ч. 5. Купую бриланти, золото, срібло, плачу найвищі ціни. 618 11

МОДНІ бранзолєтки, також іншу біжутерію поручає дешево Домбровскі-Розважевскі, Львів, (Готель Жоржа), Тел. 27—29. 619 6—1

ВЕЛЬВЕТИ, аксаміти, шовки, інші матеріяли на сукні і підшивки, вателіну — найдешевше — Бляйштайн, Львів, вул. Валова ч. 11. 649 4—4

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

438 Пересвітлення Рентгеном. 40—7

Ширіть наш часопис!

Накриття

Fragets, Hennenberga і інших найліпших фабрик по фабричних цінах 577

у МАНДЛЯ, вул. Коперника 14 Напроти Кіна Коперник

На замовлення готові

Футра

і переробки — поручає ф-ма

Ф. і И. ЛЮБЕЛЬСЬКІ

ЛЬВІВ, Рутовського 5. Тел. 48—70

501 **40 літ істнує.** 6—10

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів. Ринок [illegible]